

Edukacja IPN

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/oben/lodz/konkursy-i-projekty/akcja-zapal-znicz-pamie/111044,Za-nam-i-kolejna-edycja-akcji-Zapal-znicz-pamieci-Lodz-20-pazdziernika-2013.html>

27.04.2024, 06:40

Za nami kolejna edycja akcji „Zapal znicz pamięci” - Łódź, 20 października 2013

Dramatyczne losy Polaków mieszkających podczas II wojny światowej na ziemiach wcielonych do III Rzeszy nie przebiły się do wyobraźni i pamięci zbiorowej. Doświadczeniem mieszkańców tych ziem od pierwszego dnia agresji niemieckiej w 1939 r. był szczególnie nasilony terror i egzekucje. Jednak w popularnych serialach i filmach pokazywane są zwykle wojenne losy Polaków w Generalnym Gubernatorstwie.

Niewielu wie, że na ziemiach wcielonych zamordowano wówczas – tylko do końca 1939 r. – 40 tysięcy osób, przedstawicieli elit społeczeństwa II Rzeczypospolitej.

„Zapal znicz pamięci” to wspólna akcja pięciu regionalnych rozgłośni radiowych i pionów edukacyjnych Instytutu Pamięi Narodowej. Zaangażowały się w nią Radio Merkury Poznań, Radio PiK, Radio Katowice, Radio Gdańsk i Radio Łódź oraz Biura Edukacji Publicznej IPN w Poznaniu, Bydgoszczy, Katowicach, Łodzi i Gdańsku.

Organizatorzy zaprosili **w niedzielę 20 października 2013 r. w południe** do zapalenia zniczy w miejscach, gdzie Niemcy mordowali Polaków na dawnych ziemiach wcielonych do III Rzeszy oraz przesłania zdjęć na stronę internetową na adres: znicz@radiomerkury.pl

W Łodzi głównym punktem akcji była – podobnie jak w ubiegłym roku – **mogila przedstawicieli łódzkiej inteligencji, zamordowanych jesienią 1939 r.**, znajdująca się **na cmentarzu komunalnym Doły przy ul. Smutnej**.

Jednym z miejsc ziemi łódzkiej, gdzie dokonywano egzekucji, był las na terenie dawnego poligonu Brus. Dzięki pracy łódzkich archeologów udało się tam odnaleźć szczątki kilkudziesięciu osób zamordowanych m.in. w ramach tzw. Intelligenzaktion 12 listopada 1939 r., m.in. dziennikarza **Stanisława Sapocińskiego**, pośła RP **Tomasza Wilkońskiego**, adwokata **Alfreda Bellera**, radnego **Henryka Szulca** i urzędnika łódzkiego magistratu **Władysława Krzemińskiego**. Szczątki ofiar ekshumowane w 2008 i kolejnych latach złożone zostały w zbiorowej mogile na cmentarzu komunalnym Doły w Łodzi.

Ostatni pochówek odbył się w tym miejscu 14 października 2013 r. W mogile złożono uroczyście szczątki 49 osób – ofiar zbrodni nazistowskich i komunistycznych. W wyniku czynności śledczych prowadzonych przez Oddziałową Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu IPN w Łodzi ustalono, że zabójstwa 45 spośród tych osób dokonali nieustaleni funkcjonariusze niemieccy (jedna z niepotwierdzonych hipotez śledztwa zakładała, że były to m.in. szczątki osób, które zostały skazane przez Sąd Doraźny – Standgericht w Łodzi w dniu 23 listopada 1939 r.). Cztery spośród pochowanych 14 października br. osób zostały zamordowane po 1945 r. przez funkcjonariuszy państwa komunistycznego. Nie udało się ustalić tożsamości żadnej z pochowanych osób. Uroczysty pochówek miał w związku z tym charakter ekumeniczny.

- [Więcej informacji](#)

Foto: Marzena Kumosińska

Pliki do pobrania

[\(pdf, 191.77 KB\)](#)

zdjęcie zajawkowe

Opcje strony